

موارد همگرایی و واگرایی اخلاق کانتی و اخلاق اسلامی / اشتباه کانت در کجا بود

عضو انجمن فیلسوفان امریکا و استاد فلسفه کالج سنت اولاف مینه‌سوتای آمریکا کانت فکر می‌کرد یک فیلسوف باید به اخلاق تا حدی مستقل از سنت دینی اندیشه کند گفت: کانت در این اشتباه بود که انسان تنها داور نهایی است و نوعی نگاه متکبرانه را برای انسان به ارمغان آورد.

عضو انجمن فیلسوفان امریکا و استاد فلسفه کالج سنت اولاف مینه‌سوتای آمریکا کانت فکر می‌کرد یک فیلسوف باید به اخلاق تا حدی مستقل از سنت دینی اندیشه کند گفت: کانت در این اشتباه بود که انسان تنها داور نهایی است و نوعی نگاه متکبرانه را برای انسان به ارمغان آورد. پروفیسور چارلز تالیافرو استاد کالج سنت اولاف مینه‌سوتای آمریکا و فیلسوف دین معاصر در گفتگو با خبرنگار مهر در خصوص تفاوت‌های اخلاق کانتی و اخلاقی دینی گفت: شخص کانت و اخلاقی که او ارائه داده در دشمنی با اخلاق دینی قرار ندارد. بسیاری از فیلسوفان در سنت‌های دینی مختلف در بررسی استدلال‌های اخلاقی کانت بر روی موضوع "فرد" تمرکز کردند.

وی افزود: تأکید بر موضوع حیات بعد از مرگ در دین اسلام برای هر فرد به طور قابل ملاحظه‌ای مورد توجه قرار گرفته است و این موضوع در راستای همان توجه کانت به فرد در حوزه اخلاق است.

مؤلف "راهنمای آکسفورد درباره الهیات" تأکید کرد: نتیجه جانی و ضمنی این باور این است که حکمرانان زمینی کنترل مطلق بر رعایا و افراد تحت حکمرانی خود ندارد.

وی در ادامه یادآور شد: به عبارت دیگر هم حکمرانان و هم افرادی که به آنها حکمرانی می‌شود با واقعیت مسلم عدالت روبرو هستند که مورد قضاوت اخروی قرار می‌گیرد.

استاد پیشین دانشگاه کرنل آمریکا افزود: جایی که ممکن است اخلاق کانتی با اخلاق دینی واگرا شود آنجاست که کانت خود در برابر شعائر دینی، وحی و پرستش مقاومت می‌کرد.

عضو انجمن فیلسوفان امریکا تصریح کرد: کانت امکان وحی را نفی نمی‌کرد ولی او فکر می‌کرد که یک فیلسوف باید به اخلاق تا حدی مستقل از سنت دینی اندیشه کند.

وی در ادامه یادآور شد: بر این اساس تصور می‌کنم مواضع کانت در این خصوص در جای درست مورد بررسی قرار نگرفته است.

استاد پیشین دانشگاه آکسفورد در ادامه تأکید کرد: اما کانت قائل به این نیست که شعائر دینی و مذهبی می‌توانند نقش مهمی در شکل‌گیری اخلاق داشته باشند. همچنین او قائل به این نیست که شعائر دینی بتوانند باعث متعهد کردن اعضای یک جامعه به عدالت، شفقت و شجاعت شود.

تالیافرو در پایان تصریح کرد: در واقع کانت در این اشتباه بود که انسان تنها داور نهایی است و نوعی نگاه متکبرانه را برای انسان به ارمغان آورد.

چارلز تالیافرو استاد دانشگاه‌های آکسفورد، کلمبیا، پرینستون، کلمبیا و نتردام آمریکا بوده است. تالیافرو در حال حاضر استاد فلسفه کالج سنت اولاف در مینه‌سوتای آمریکاست. راهنمای آکسفورد درباره الهیات، راهنمایی مقدماتی بر زیبایی شناسی، تصویر در ذهن، فرهنگ فلسفه دین، تاریخ مختصر روح، راهنمای راتلج درباره خداشناسی و راهنمای مقدماتی فلسفه دین از جمله آثار وی به شمار می‌روند. او از فیلسوفان برجسته معاصر به شمار می‌رود که در این حوزه صاحب آثار ارزشمندی است. وی دانش آموخته دانشگاه براون و هاروارد است. وی عضو انجمن فیلسوفان امریکاست.

.....

گفتگو از جواد حیران‌نیا